

Na temelju članka 10. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02), i članka 38. točke 5. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 20/01 - pročišćeni tekst), Gradska skupština Grada Zagreba, na 19. sjednici, 27. ožujka 2003., prihvatila je

IZVJEŠĆE o stanju u prostoru Grada Zagreba

UVODNE NAPOMENE

Očuvanje gradskog prostora kao osobito vrijednog resursa moguće je uz osiguranje kontinuiteta prostornog planiranja koje pretpostavlja praćenje stanja i procesa u prostoru. Posebnu ulogu o stanju u prostoru zauzima izvješće o stanju u prostoru Grada, kao dokument praćenja stanja u prostoru predviđen Zakonom o prostornom uređenju, kojim se na osnovi Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada donesenog za prethodno razdoblje 2001. - 2002., analizira i ocjenjuje stanje u prostoru grada, te prema tome predlažu mjere programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada u idućem razdoblju 2003. - 2004. godine.

Do sada su za prostor Grada Zagreba izrađena izvješća o stanju u prostoru objavljena u Službenom glasniku Grada Zagreba br. 11/95, 3/98 i 1/01, nakon kojih je ovo prvo izvješće koje se donosi isključivo za dvogodišnje razdoblje, s obzirom na to da je Izvješće iz 2001. obuhvatilo razdoblje 98/99 i 2000. godine.

Složenost gradskih funkcija, te raznolikost gradskog prostora Grada Zagreba kao političkog i upravnog središta, određuje posebne obaveze prema prostoru koje treba kontinuirano ostvarivati sustavnim planiranjem razvoja Grada.

U važećim dokumentima prostornog uređenja PPGZ-u i GUP-ovima grada Zagreba i Sesveta prema tim obavezama je već prethodno valoriziran gradski prostor uz evidentiranje posebno vrijednog prostora i karakterističnih krajobraznih makrocjelina, pri čemu su se tijekom analiziranog razdoblja osobito utvrđivale nedorečenosti i nedovršenosti potrebnih dokumenata prostornog planiranja, nužnih za učinkovito gospodarenje prostorom.

Takav kontinuirani rad na sustavu planiranja razvoja Grada, o čemu posebno skrbi Gradski zavod za planiranje razvoja grada i zaštitu okoliša, intenziviran je u razdoblju za koje se izrađuje izvješće, postupcima donošenja i postupcima pripreme donošenja osnovnih prostorno-planskih dokumenata PPGZ-a i GUP-ova grada Zagreba i Sesveta, te Plana posebnih obilježja parka prirode Medvednice.

Izvješće o stanju u prostoru objedinjuje analizu aktivnosti i mjera koje su u prethodnom razdoblju realizirala gradska upravna tijela, gradske četvrti i trgovačka društva u pojedinim područjima djelovanja, te utvrđuje ostvareni rezultat u odnosu na planiranu učinkovitost u svrhovitom gospodarenju i zaštiti vrijednosti gradskog prostora.

TEMELJNI PODACI I PROCESI

Specifičnost **mreže naselja** na prostoru Grada odražava se kroz sljedeću podjelu:

- **Zagreb**, 691.724 stanovnika; indeks kretanja stanovnika 2001/1991. godine 98,5; površina 307,4 km²; 2.250 stanovnika/km²;
- **Sesvete**, 44.914 stanovnika; indeks kretanja stanovnika 2001/1991. godine 127,9; površina 36,2 km²; 1.240 stanovnika/km², s relativno visokom koncentracijom stanovništva i u skladu s tim brzih promjena u prostoru.
- **68 samostalnih suburbanih naselja istočnog i južnog prostora Grada**, 42.507 stanovnika; indeks kretanja stanovnika 2001/1991. godine 119,8; površina 297,8 km²; 143 stanovnika/km², prijelazna, jače ili slabije urbanizirana naselja, relativno brze koncentracije stanovnika, te pretežito ruralna naselja sporijih promjena u udaljenijim, rubnim dijelovima zagrebačkog prostora, kao vrijedan dio njegove krajobrazne raznolikosti.

Prostorne odrednice razvoja urbanih cjelina Zagreba i Sesveta utvrđene su generalnim urbanističkim planovima i detaljnijom prostornom dokumentacijom. Unutar prostora GUP-a grada Zagreba,

površine 220 km² živi oko 687.000 stanovnika s prosječnom gustoćom od 3.123 stanovnika/km². Unutar prostora GUP-a Sesveta, površine 17,9 km² živi oko 44.700 stanovnika, tj. prosječna je gustoća naseljenosti oko 2.500 stanovnika/km².

Prostori izvan generalnih urbanističkih planova Zagreba i Sesveta čine oko 63% teritorija a svega 6% stanovništva Grada Zagreba, pa je tu na 403,46 km² gustoća 118 stanovnika/km². Zajedno s dijelovima što su danas izvan administrativnih nadležnosti Grada njegov su egzistencijalni prirodno-ekološki i krajobrazni okvir.

Na temelju rezultata Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2001., u Izvješću se skreće pozornost samo na neke činjenice i aspekte o kojima je pri prostornom planiranju i drugim vidovima upravljanja prostorom Grada potrebno voditi računa, dok će detaljni podaci o **stanovništvu** Grada, za te i druge potrebe, biti obrađeni u posebnoj studiji i dani na raspravu i korištenje:

- Grad Zagreb ima 779.145 stanovnika, što je 17,6% hrvatskog stanovništva, zajedno sa Zagrebačkom županijom broji 1,088.840 ili oko četvrtinu pučanstva Hrvatske;

- stanovništvo živi u 275.464 kućanstava i u 312.902 stanova, prosječno 2,83 osobe po kućanstvu, 2,49 osoba u stanu, 1,1 kućanstvo po stanu;

- usporavanje rasta stanovništva u odnosu na ranija razdoblja, što je odraz negativnog prirodnog prirasta (neprekidno od 1992.) i smanjenog neto migracijskog salda, odnosno jačanja emigracijskih tijekova;

- osjetan pad stanovništva središnjeg dijela Zagreba, a rast rubnih dijelova te sesvetskog područja i naselja oko obilaznice;

- redovita odsutnost oko 50.000 stanovnika Grada, a prisutnost (na školovanju, radu, izbjeglice i iz obiteljskih ili drugih razloga) oko 30.000 stanovnika iz drugih prostora Hrvatske i drugih država, a koji nisu ubrojani u iskazani ukupni broj stanovnika Grada;

- neznatno povećanje prosječne gustoće naseljenosti u Gradu kao cjelini - 1.214,8 stanovnika po kilometru četvornom;

- izrazite razlike u demografskoj slici i procesima među gradskim četvrtima (osnovni podaci u tablici);

- ubrzan proces starenja, usporavanje priliva u radnu dob zbog smanjenja udjela mladih, smanjenje stope aktivnosti i zaposlenosti, sve veći rast broja umirovljenika i ostalih osoba s osobnim prihodima;

- obrazovanost stanovništva u porastu, posebno mladih za specijalno tražena zanimanja na tržištu rada;

- rast broja stanova za stalno stanovanje znatno je brži od broja stanovnika (broj stanova povećan je u međupopisnom razdoblju čak za 17,9 %, a stanovnika za manje od 1%).

Demografski i prostorni pokazatelji Grada Zagreba po gradskim četvrtima u razdoblju 1991.-2001.

Grad Zagreb / gradske četvrti	Ukupan broj stanovnika naselja popisa 2001.	Apsolutna razlika 1991.-2001.	Indeks 2001./1991.	Površina u km ²	Gustoća naseljenosti st./km ² 2001.
GRAD ZAGREB	779.145	6.345	100,8	641,355	1.214,84
1. DONJI GRAD	45.108	-11.306	80,0	3,016	14.956,23
2. GORNJI GRAD - MEDVEŠČAK	36.384	-3.029	92,3	10,125	3.593,48
3. TRNJE	45.267	-4.965	90,1	7,365	6.146,23
4. MAKSIMIR	49.750	-3.573	93,3	14,349	3.467,14
5. PEŠČENICA - ŽITNJAK	58.283	5.733	110,9	35,295	1.651,31
6. NOVI ZAGREB - ISTOK	65.301	-4.251	93,9	16,544	3.947,11
7. NOVI ZAGREB - ZAPAD	48.981	5.704	113,2	62,596	782,49
8. TREŠNJEVKA - SJEVER	55.358	-2.602	95,5	5,828	9.498,63
9. TREŠNJEVKA - JUG	67.162	-2.390	96,6	9,836	6.828,18
10. ČRNOMEREC	38.762	-3.742	91,2	24,327	1.593,37
11. GORNJA DUBRAVA	61.388	5.746	110,3	40,277	1.524,15

12. DONJA DUBRAVA	35.944	3.486	110,7	10,823	3.321,08
13. STENJEVEC	41.257	7.254	121,3	12,18	3.387,27
14. PODSUSED - VRAPČE	42.360	2.947	107,5	36,049	1.175,07
15. PODSLJEME (Šestine, Gračani, Markuševac)	17.744	-30	99,8	60,116	295,16
16. SESVETE	59.212	11.298	123,6	165,238	358,34
17. BREZOVICA	10.884	65	100,6	127,391	85,44

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 1991. i 2001., DZS, Zagreb

I. USMJERAVANJE GRADNJE I UREĐENJA PROSTORA GRADA

1. Polazišta u planiranju razvitka i prostornog uređenja Grada

Polazišta u planiranju razvitka i prostornog uređenja Grada sadržana su u važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji - PPGZ-u i GUP-ovima Zagreba i Seseveta, kao i u dokumentima: Temeljna zajednička polazišta za planiranje prostora Grada Zagreba i Zagrebačke županije, Strategija razvoja grada Zagreba, a proizašla su iz temeljnih ciljeva njegova dugoročnog razvitka i imaju dugoročni karakter.

2. Realizacija planiranog usmjerenja gradnje i uređenja gradskog prostora

Na glavnim područjima prostornog uređenja realizirano je:

- **za potrebe realizacije programa poticane stanogradnje (POS-a)** izvršena je analiza mogućih lokacija, te je započeta realizacija na prostoru bivše vojarnje Špansko uz Ulicu Gustava Krkleca, u Oporovečkoj ulici, dok je u naselju Vrbani u tijeku izrada dokumentacije. Kontinuirano se radi na preostalim lokacijama kako bi se u sljedećem planskom razdoblju osigurali preduvjeti za realizaciju potrebnog broja stanova;
- **na atraktivnom gradskom prostoru povijesnog središta i njegovom kontaktnom prostoru** na lokacijama bivših industrija postupno se realizira ili je realizirana izgradnja poslovnih ili stambeno-poslovnih sadržaja: Mercator, stambeno-poslovni kompleks - Tvornica ulja Zagreb, Centar Branimir, Istraživački centar Pliva, a u pripremi su i drugi programi. Također na atraktivnom gradskom prostoru uz Ljubljansku aveniju i Ulicu grada Vukovara postupno se realizira ili je realiziran program gradnje poslovnih sadržaja: HYPO centar, HT, a u pripremi su i drugi programi Ingra;
- **u gradskom prostoru "urbane obnove"** pojedinačnim interpolacijama se kompletira prostor;
- **u radnim zonama** osim rekonstrukcija (dogradnji) već postojećih objekata izgrađeni su i rekonstruirani pojedinačni gospodarski sadržaji pretežito trgovačke namjene, a posebno intenzivno uz jake cestovne poteze (Ljubljanska/Slavonska avenija). Značajniji su Metro, King Cross, Lesnina, Euroline, a predstoji realizacija Trgovačkog centra Maček i Bauhausa;
- **u sjevernim i južnim dijelovima Grada** nastavljeno je komunalno opremanje s ciljem zaštite prirodnih vrijednosti u njima;
- **za prostor Save i savskog priobalja** proveden je anketni javni urbanističko-arhitektonski natječaj.

II. OSTVARIVANJE ZADATAKA I MJERA PO POJEDINIM PODRUČJIMA

1. Gospodarstvo

1.1. Osnovne karakteristike

Rezultati poslovanja gospodarstva Grada Zagreba već drugu godinu za redom iskazuju pozitivne trendove u prostoru, od kojih su najznačajniji:

- Tehnološki park Zagreb (TPZ) je postao najveća koncentracija poduzetnika i inovatora u Hrvatskoj;
- Proces transformacije velikih industrijskih kompleksa usmjeren je na drugačije korištenje prostora, što bi trebalo rezultirati disperzijom manjih jedinica primjerenijih prostornoj strukturi;

- Poduzetnički krediti plasiraju se u izgradnju ili kupnju poslovnih prostora, koji su dobrim dijelom zapušteni i neodržavani, a proizvodnju i usluge obavljaju na niskoj razini tehnologije i opremljenosti s povećanim negativnim utjecajem na okoliš.

1.2. Mineralne sirovine

Projekt Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama Grada Zagreba, gotovo u cijelosti je dovršen, a u okviru tog projekta izrađen je Katastar mineralnih sirovina Grada Zagreba.

U izvještajnom razdoblju broj pojava ilegalne eksploatacije mineralnih sirovina nešto je smanjen dijelom kao posljedica aktivnijeg odnosa nadležnih upravnih i inspeksijskih tijela, ali i građana i njihovih interesnih udruga. Ilegalne eksploatacije se povremeno još javljaju na području Ivanje Reke, u napuštenim kamenolomima na Medvednici, unutar savskih nasipa, te u okviru građevinskih iskopa za pojedine velike objekte.

Program sanacije i revitalizacije prostora narušenih rudarskim radovima nije izrađen. Inicijative da se uređenjem i novim sadržajima afirmiraju neke od tih lokacija (Grmoščica, Bizek) nisu prihvatili mogući nosioci tih programa zbog nedostatka financijskih sredstava i nesigurnosti u gospodarsku isplativost ulaganja u nove sadržaje.

1.3. Turizam

Program poticanja razvitka malog i srednjeg poduzetništva u turizmu s naglaskom na razvitak turizma u ruralnom prostoru, donesen 1999. s ciljem da unaprijedi turističku sliku i ponudu Grada, te opći standard ruralnog prostora, zbog promijenjenih uvjeta na tržištu novca (smanjenje kamata pri poslovnim bankama) te slabog interesa potencijalnih korisnika nije saživio. Razvoj agroturizma kao djelatnosti kojom je moguće uz pomoć poticajnih sredstava popraviti dohodovno stanje obiteljskih seljačkih domaćinstava, te istovremeno utjecati na razvitak ruralnih prostora dio je cjelovitijeg prijedloga novog "Programa poticanja razvitka poljoprivrede i šumarstva" koji je u izradi.

Programima poticanja razvitka (kreditiranja) obiteljskih seljačkih gospodarstava podignuto je u proteklom razdoblju, za što su preduvjeti osigurani i prostornom dokumentacijom, oko 30 ha nasada voća i povrća.

1.4. Šume

Šumama se gospodari na temelju Zakona o šumama preko šumarija Zagreb, Remetinec i Dugo Selo. Šumama u državnom vlasništvu gospodarilo se prema Osnovama gospodarenja šumama, dok je za privatne šume u tijeku izrada Programa za gospodarenje privatnim šumama.

Šumama posebne namjene gospodari Radna jedinica Hortikultura Zagreb na temelju Gospodarskih osnova za upravljanje park-šumama Grada Zagreba.

2. Društvene djelatnosti

2.1. Predškolski odgoj

U sustavu predškolskog odgoja tijekom 2001. i 2002. izgrađeni su novi smještajni kapaciteti u Dječjem vrtiću (DV) Jabuka u Trnavi, dograđen je DV Botinec, a nadograđen je i DV Hrvatski Leskovac za dvije odgojne skupine. Također je počela izgradnja kosog krova u DV Savica, a adaptacijom potkrovlja dobit će se prostor za nove odgojne skupine djece. Započeli su radovi i na DV Sesvete-Selčina. Adaptirani su i uređeni objekti DV Siget, DV Izvor, DV Utrine i DV Petruševac. U tijeku je izrada dokumentacije za DV Jarun, DV Sesvete i DV Sunce-Retkovec.

2.2. Osnovno školstvo

U djelatnosti osnovnog školstva izgrađena je nova športska dvorana u Osnovnoj školi (OŠ) Gornje Vrapče, dograđena je OŠ Prečko, započeta je gradnja športske dvorane u OŠ Markuševac, te dogradnja OŠ Vladimira Nazora - Remete. Počela je gradnja športske dvorane OŠ Petra Zrinskog te dogradnja OŠ Ivana Grande - Soblinec. Izvršene su adaptacije i sanacije osnovnih škola Prečko, Stenjevec, Vidovec, Bačun i Jordanovac. Izrađena je dokumentacija za športsku dvoranu OŠ Ivana Filipovića i dogradnju OŠ dr. Vinka Žganca.

2.3. Srednje škole

U sustavu srednjih škola težište je bilo na poboljšanju prostornih uvjeta za provođenje tjelesne i zdravstvene kulture srednjoškolaca. Završene su dvije nove športske dvorane: u Dubravi, kojom se koriste 4 srednje škole te Srednja škola Sesvete. Sanirana je i športska dvorana u Školi za primijenjenu umjetnost i dizajn.

2.4. Športski objekti

Od novih kapitalnih športskih objekata dovršen je Športski centar NK Zagreb u Veslačkoj, započela je gradnja bazena u Utrinama i uređen je nogometni teren NK Hrvatski dragovoljac. Sanirana je i uređena dvorana Luže, popravljena kupola krovišta na KC Dražena Petrovića. Započelo se s realizacijom sustava zasnježenja na Sljemenu. U izradi su projekti za gradnju rukometne dvorane i bazena Svetice.

2.5. Tehnička kultura

U području tehničke kulture saniran je krov Zvezdarnice te postojeći prostori računalnih učionica u Novom Zagrebu, Španskom, u OŠ Trnjanska, OŠ Lučko i u Dragonošcu.

2.6. Zdravstveni sadržaji

Tijekom proteklog razdoblja završena je izgradnja i opremljeni su novi zdravstveni sadržaji u naselju Prečko, a u izradi je tehnička dokumentacija za izgradnju novih zdravstvenih sadržaja u sklopu Doma zdravlja Zagreb - istok, za lokacije Borongaj i Savica-Šanci. U Stomatološkoj poliklinici uređen je i opremljen prostor Hitne stomatološke službe.

U sklopu adaptacija i sanacija postojećih objekata u zdravstvu, izvršeni su radovi u Općoj bolnici Sveti duh, Poliklinici za rehabilitaciju slušanja i govora Suvag, Psihijatrijskoj bolnici Jankomir, Psihijatrijskoj bolnici za djecu i mladež, Specijalnoj bolnici za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama, te domovima zdravlja - lokacije u Runjaninovoj, na Žitnjaku, u Švarcovoj, Rapskoj, Šestinskoj cesti, Grižanskoj, Španskom, Vrapču, Dugavama i Zapruđu, Belovaru i Vugrovcu.

U Domu umirovljenika Park u tijeku su radovi na uređenju stacionara i ugradnja dizala.

2.7. Kultura

Na području kulture u proteklom dvogodišnjem razdoblju, u sklopu adaptacija, sanacija, uređenja i opremanja, obavljani su sljedeći radovi:

- u knjižničnoj djelatnosti (Knjižnica Vladimira Nazora, Knjižnica Marina Držića te Knjižnica Grada Zagreba, na različitim lokacijama);
- u muzejskoj djelatnosti (Muzej Grada Zagreba, Muzej suvremene umjetnosti, Muzej za umjetnost i obrt, Etnografski muzej, Hrvatski prirodoslovni muzej, Umjetnički paviljon, Muzejski dokumentacijski centar, Zbirka R. Frangeša Mihanovića, Krležin Gvozd, Zbirka Richter);
- u kazališnoj djelatnosti (Zagrebačko kazalište mladih, Teatar ITD, Gradsko satiričko kazalište Kerempuh, Gradsko kazalište Žar ptica, Zagrebačko kazalište lutaka);
- u glazbenoj djelatnosti (KD "Vatroslav Lisinski");
- centri za kulturu i društveni domovi (Novi Zagreb, Peščenica, Maksimir, Dubrava, Susjedgrad, Travno, CEKAO);
- Međunarodni centar za usluge u kulturi - uređenje novog prostora Posudionice i radionice narodnih nošnji, Ul. baruna Trenka 1.

2.8. Vjerski objekti

Na području Katedralnog arhidakonata, koji obuhvaća veći dio administrativnog područja Grada Zagreba, vjerske objekte katoličke crkve u izgradnji moguće je, ovisno o stupnju izgrađenosti, svrstati u dvije skupine:

- crkve koje su zbog velike potrebe stavljene u funkciju, ali nisu završene (Sv. Leopold Mandić - Dubrava, Bl. Augustin Kažotić - Peščenica, Uzašašća Gospodnjega - Slobošćina, BD Marije Bezgrešne - Soblinec, Marija Majka Crkve - Trnovčica, Sv. Ivan - Utrina, Svi Sveti, pastoralni centar - Sesvete) i

- crkve i centri gradnja kojih je započeta, a objekti su u različitoj fazi izgrađenosti (Sv. Leopold Mandić - Ljubljanka-Voltino, BD Marija Kraljica mira - Granešinski Novaki, Bezgrešnog začeca BDM - Oranice, Sv. Kvirin - Pantovčak, Muke Isusove - Vukomerec).

3. Prometna infrastruktura

Tijekom 2001. i 2002. obavljani su sljedeći radovi:

- sagrađen je ulični spoj Krapinska - Selska,
- sagrađeno je višerazinsko raskrižje Ljubljanske avenije - Ulice Velimira Škorpika,
- rekonstruiran je južni dio Škorpikove ulice,
- proširen je istočni kolnik Ulice Hrvatske bratske zajednice od Slavonske avenije do Ulice grada Vukovara,
- proširen je južni kolnik Slavonske avenije u zoni raskrižja s Marohničevom ulicom,
- započeta je izgradnja:
 - Domovinskog mosta u produžetku Radničke ceste,
 - podvožnjaka ispod Branimirove ulice i pruge HŽ-a, kod Čulinečke ulice,
 - podzemne garaže Langov trg,
- rekonstruirane su:
 - Draškovićeve ulice od Jurišićeve do Branimirove ulice,
 - Remetinečka cesta od rotora do Tvornice Mega,
 - Samoborska cesta od Škorpikove do Podsusedskog mosta,
 - Sajmišna cesta od Mosta mladosti do deponije smeća Jakuševec,
 - započete su aktivnosti na otvaranju središta grada za bicikliste,
- popravljene su tramvajske pruge u:
 - Savskoj cesti od Trga maršala Tita do Vodnikove,
 - Ozaljskoj ulici od Nove ceste do Nehajske ulice,
 - Maksimirskoj cesti od Kvaternikovog trga do Bukovačke ceste,
 - Ilici od Selske do zaokretnice Čnomerec uključujući i zaokretnicu,
- obavljani su radovi na semaforizaciji raskrižja i uspostavljanju koordinacije semafora na više lokacija te radovi na dogradnji automatskog upravljanja prometom,
- osigurane su subvencije ZET-u i Hrvatskim željeznicama.

4. Komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom

Trgovačka društva Grada Zagreba planirala su u svojim godišnjim programima rada sustavne mjere za poboljšavanje kvalitete usluga i u svakom izvješću o poslovanju redovito izvješćuju o stanju kvalitete i provođenju planiranih mjera. U većini trgovačkih društava postignut je znatan napredak u uspostavljanju sustava osiguranja kvalitete, što je poboljšalo kvalitetu usluga koje pružaju građanima.

Gradske su četvrti pridonijele poboljšanju kvalitete usluga građanima provođenjem malih komunalnih akcija.

Izgradnja i održavanje objekata i uređaja komunalno-prometne infrastrukture u Programu mjera, kao i u drugim programima i planovima, planirana je s osnovnim ciljem unapređenja stanja u gradskom prostoru. Relativno gledano, taj cilj se ostvaruje sukladno raspoloživim financijskim sredstvima i organiziranosti pripreme za izgradnju.

4.1. Komunalna infrastruktura

4.1.1. Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba

Tijekom 2001. i 2002. godine započete su aktivnosti na realizaciji projekta CUPOVGZ, a odnose se na izgradnju:

- uređaja (mehanički dio, instalacijski koridor, biološki dio i upravno-administrativni blok),
- Domovinskog mosta,
- Čulinečke ceste,
- Glavnog odvodnog kanala Novi Zagreb,
- Glavnog odteretnog kanala (GOK).

4.1.2. Vodne stepenice na rijeci Savi

Tijekom 2002. raspisano je javno nadmetanje za izradu Prethodne studije izvodljivosti, uređenja i korištenja rijeke Save od granice s Republikom Slovenijom do Rugvice, a izrađena je Studija izvodljivosti HE Podsused.

4.1.3. Na području vodoopskrbe tijekom 2001. i 2002. obavljani su ili započeti sljedeći radovi na izgradnji osnovnih kapaciteta:

- započeti su radovi na proširenju vodocrpilišta Petruševac izgradnjom bunara B₄, B₅, B₆, B₇ i B₈ i pripadajućih građevina,
- započeti su radovi na izgradnji vodospreme Kralji i Črešnjevec,
- sagrađena je vodosprema Adamovec,
- sagrađene su precrpne stanice Štefanovec I. i Teškovec,
- sagrađen je magistralni cjevovod Bukovec-Črešnjevec,
- rekonstruiran je cjevovod Ø 700 Samoborska-Komore,
- započeti su radovi na izgradnji magistralnih cjevovoda u Brezovici (Oraška cesta, Vicebani, Mataki i Janječići), u Sesvetama (Adamovec-Moravče), Podsljemenu (Šestinski Kraljevec) i Gornja Dubrava (Medvedski breg).

4.1.4. Na području odvodnje tijekom 2001. i 2002. obavljani su sljedeći radovi na izgradnji osnovnih kapaciteta:

- sabirni kanal u Remetama,
- sabirni kanal u Vidovcu,
- crpna stanica Struge-Bogdani.

4.1.5. Na području zaštite od štetnog djelovanja voda Hrvatske vode izvodile su radove na redovnom održavanju i obnavljanju zaštitnih vodnih građevina, vodotoka, mehanizacijskih kanala I. i II. reda s izradom pripadne tehničke dokumentacije na lokalnim vodama, održavanju gradskih retencija i bujičnih voda s južnih obronaka Medvednice.

4.1.6. Na području elektroenergetike pred završetkom je TS 110 kV Savica i TS 110 kV Podsused-Cementara.

4.1.7. Na području toplinarstva izvedeni su sljedeći magistralni vrelovodi ili spojne veze:

- magistralni vrelovod za Gajnice,
- spojna veza magistralnog vrelovoda Utrina-Zaprude,
- spojna veza magistralnih vrelovoda za TE-TO i ELTO.

4.1.8. Na području plinoopskrbe izvedeni su sljedeći osnovni kapaciteti:

- plinske redukcijske stanice na lokaciji Grad mladih Granešina, Porsche i Odra,
- visokotlačni plinovodi u Capraškoj, Borongajska-Carićeva i Kajzerica.

Stalna skrb o povećanju energetske učinkovitosti jest jedna od temeljnih komponenti održivog razvoja. Energetska efikasnost značajno doprinosi smanjenju štetnog utjecaja na okoliš, povećanju zaposlenosti, te na kraju većoj konkurentnosti cijele nacionalne ekonomije. Grad Zagreb je kao i svi veliki gradovi velik potrošač energije. Energiju koja se slijeva u Grad Zagreb kao iskoristivi oblik energije, troši se i pretvara u otpad - u energetske i fizikalnom smislu. Taj energetske otpad znači neposredno ekološko opterećenje prostora. Radi stvaranja osnove za gospodarenje energijom svake godine se izrađuje Energetska bilanca Grada Zagreba. Daljnja plinifikacija Zagreba i priključivanje objekata na daljinski sistem grijanja omogućili su da se u proteklom dvogodišnjem razdoblju ne pogoršava postignuta razina onečišćenja zraka.

Donošenjem Zakona o energiji i ostalih zakona o regulaciji energetske djelatnosti napravljen je pozitivan pomak, a pred jedinice lokalne i područne samouprave postavljena je nova obveza: donošenja Programa za učinkovito korištenje energije. Sukladno tome u Gradu su pokrenuta dva pilot projekta primjene mjera energetske učinkovitosti: Projekt primjene mjera energetske učinkovitosti na javnoj rasvjeti Zagreba i Projekt primjene mjera energetske učinkovitosti u školi Končar.

4.2. Gospodarenje otpadom

Tijekom protekloga dvogodišnjeg razdoblja postupno se realizira dio prioriteta na rješavanju cjelovitog sustava gospodarenja otpadom zacrtanih Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru:

- U tijeku su dogovori o izboru i definiranju metode obrade ostatnog komunalnog i neopasnog tehnološkog otpada i mulja iz budućeg CUPOVGZ (aktualizacija Studije izvedivosti Koncept integriranog gospodarenja otpadom i zbrinjavanje mulja Grada Zagreba, ARGE 11.1993.), te izradi studije Program poboljšanja gospodarenja otpadom Grada Zagreba.

- Nastavljeni su radovi na sanaciji smetlišta Jakuševac i njegova transformacija u uređeno odlagalište I. kategorije Prudinec. Od 80 ha površine na kojoj se prostiralo smetlište, do 11/2002. sanirano je oko 60%, te se od početka 2001. godine sav novi otpad odlaže na sanirane plohe odlagališta. Otvorena je i planirka s reciklažom građevinskog otpada. Prateći sadržaji projekta sanacije (Interventni crpni sustav, Uređaj za čišćenje procjednih voda, Postrojenje za prihvata i obradu deponijskog plina s novom visokotemperaturnom bakljom i plinskim motorima i generatorima) dovršeni su i nalaze se u pogonu ili probnom pogonu.

- Započele su aktivnosti za realizaciju projekta Postrojenje za termičku obradu otpada (PTOOZ), kao jednog od prioritarnih investicijskih projekata Grada Zagreba.

- Nastavljeno je provođenje mjera iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenog skupljanja otpada preko posuda (spremnika) postavljenih na javnim površinama, reciklažnih dvorišta te kompostana.

Detaljnije izvješće o postupanju s otpadom zasebni je dio Izvješća o stanju okoliša (Članak 9. Zakona o otpadu, Narodne novine 34/95).

5. Zaštita vrijednosti prostora i okoliša

Zaštita vrijednosti prostora i okoliša integralni je dio prostornog planiranja i ona participira u oblikovanju prostorne dokumentacije svih razina.

U temeljnim gradskim dokumentima prostornog uređenja - **Prostorni plan Grada Zagreba, te generalni urbanistički planovi grada Zagreba i Sesveta** (važeći i prijedlozi) utvrđeni ciljevi i zadaci prostornog razvoja Grada Zagreba sukladni su visoko postavljenim ciljevima u zaštiti vrijednosti prostora i okoliša, počevši od razvitka Grada usklađenog s održivim razvitkom, zaštite prirodne i kulturne baštine, te općenito krajobraznih vrijednosti Grada, očuvanja neizgrađenih površina, osiguranja korištenja resursa u skladu s njihovim vrijednostima, trajnog očuvanja biološke raznolikosti, orijentacije na javni promet, ekološki podobnog gospodarstva, te racionalnog korištenja zemljišta.

Međutim, provedba ovih, deklarativno utvrđenih ciljeva, iako ugrađenih u sve namjene i odredbe za provođenje, ne realizira se sukladno visoko postavljenim ciljevima, bilo da se radi o nedovoljnoj brizi pri provođenju planova ili o procesima koji se događaju mimo planova. To je uočljivo npr. iz širenja gradnje izvan područja namijenjenih za gradnju na visoko kvalitetna tla i vrijedne krajobrazne prostore, šume i vodocrpilišta, spore preorijentacije na javni prijevoz kao dominantan model mobilnosti, spore provedbe cjelovitog sustava gospodarenja otpadom i dr.

Uz dokumente prostornog uređenja **mjere zaštite okoliša** osiguravaju se i donošenjem posebnog temeljnog dokumenta - Programa zaštite okoliša kao četverogodišnjeg akcijskog plana, koji je Grad Zagreb, u težnji da pokrene i uskladi kompleksne aktivnosti na zaštiti okoliša, donio u svibnju 1999. (SGGZ 8/99), te se većina aktivnosti u sferi zaštite okoliša provodi na temelju tog dokumenta i u skladu s njim.

Izvješće o stanju okoliša i Program zaštite okoliša - LA21, izrađeni u Gradskom zavodu za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša, dokumenti su koji ocjenjuju stanje ugroženosti pojedinih elemenata okoliša kao i stanje ugroženosti pojedinih prostornih cjelina, predlažu mjere i nositelje sanacije, uključujući u proces i širu javnost. Izvješće i program temeljni su izvor informacija i usmjerenja za formuliranje mjera zaštite okoliša u gradskim dokumentima prostornog uređenja.

Novo Izvješće o stanju okoliša i Program zaštite okoliša Grad je dužan, u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (Narodne novine 82/94, 128/99), donijeti 2003. godine.

Na temelju usvojenog Programa zaštite okoliša u krajobraznim makrocjelinama Grada provodene su sljedeće značajnije aktivnosti prostornog uređenja:

(1) Medvednica. Različiti interesi i vidovi gospodarenja na Medvednici, nedostatak plana, te ograničena financijska sredstva znatno otežavaju Javnoj ustanovi "Park prirode Medvednica" (osnovanoj na temelju Zakona o zaštiti prirode, Narodne novine 118/98) zaštitu, održavanje i promicanje vrijednosti Parka. U cilju unapređenja stanja u Parku prirode prišlo se izradi prostornog plana područja posebnih obilježja kao temeljnog dokumenta za upravljanje prostorom parka prirode.

(2) Prisavski prostor. U slijedu niza studija i dokumenata natječajnim su radovima 2002. godine ponuđena konceptijski vrlo različita rješenja uređenja prostora Save na potezu od Podsuseda do Ivanje Reke. Završena je i Prethodna studija izvodljivosti HE Podsused, HE Prečko, HE Zagreb i HE Drenje (Elektroprojekt) i predana investitorima (Hrvatske vode, Hrvatska elektroprivreda, Zagrebačka županija i Grad Zagreb) na razmatranje. Unatoč ranijim procjenama i programiranju izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja priobalja rijeke Save, te provedenom anketnom natječaju nije bilo realno prići izradi plana iz razloga što je u izradi ili u pripremi izrade niz prethodnih granskih studija kao i aktivnosti na prepoznavanju stvarnih interesa Grada u korištenju i očuvanju ovog prostora.

(3) Vukomeričke gorice. Prostornim planom Grada Zagreba štite se kao posebno vrijedan krajolik. Kako nije utvrđen zajednički interes sa Zagrebačkom županijom nije se prišlo izradi prostornog plana područja posebnih obilježja.

Niz drugih aktivnosti što su se provodile na temelju Programa zaštite okoliša (kao npr. aktivnosti na realizaciji Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba) navedene su u drugim poglavljima.

6. Javne zelene površine, groblja, urbana oprema javnih površina

6.1. Javne zelene površine

Oblikovanje i uređivanje javnih zelenih površina, parkova, travnjaka, niskog i visokog bilja, cvjetnjaka, ružičnjaka, drvoreda te pješačkih komunikacija, staza i šetnica, kao i parkovne opreme - dječjih igrališta, fontana, vodoskoka, klupa i druge parkovne opreme realizirana je sukladno gradnji drugih objekata koji prethode izgradnji javnog zelenila (objekti, prometnice i sl.).

Javne zelene površine održavale su se sukladno raspoloživim sredstvima gradskog proračuna, sa ciljem da se primaknu standardu koji određuje komunalni minimum, te značenju određenog prostora. Održavale su se sve postojeće javne zelene površine, parkovi i park-šume te neizgrađene površine sa ciljem da se postupno urede.

Unapređivanje zaštite postojećeg javnog zelenila provodilo se na temelju studija i tehničke dokumentacije, te su se provodile aktivnosti na stvaranju kvalitetnijih uvjeta za razvitak i opstanak bilja na gradskom prostoru.

Dugoročno osmišljenim planom sadnje u gradskom rasadniku uzgajalo se bilje prilagođeno uvjetima u kojima će se dalje razvijati.

U kontinuitetu uređenja i održavanja povijesnih zagrebačkih parkova dovršeni su radovi na sanaciji i restauraciji opreme parkovnih površina, te dovršeno cjelovito uređenje parka na Krešimirovom trgu.

6.2. Groblja

Iz Programa uređivanja groblja ostvarivani su ili su u tijeku radovi na uređivanju groblja Mirogoj, Miroševac, Gaj urni, Markovo polje, Markuševac, Šestine, Gračani, Gornje Vrapče, Granešina, Stenjevec, Resnik, Cerje, Moravče, Glavnica Donja, Planina Donja, Brezovica, Odra, Lučko.

6.3. Kiosci

U proteklom razdoblju, izrađen je Plan rasporeda kioska na području Grada Zagreba, te Izmjene i dopune Plana rasporeda kioska na području Grada Zagreba, kao rezultat kontinuiranog praćenja stanja u prostoru i zaprimljenih zahtjeva građana i tvrtki.

6.4. Pokretne naprave

Dosadašnji Plan rasporeda pokretnih naprava, zamijenila su dva dokumenta: Odluka o mjestima za trgovinu na malo izvan prodavaonica i tržnica za pokretne naprave čija je djelatnost isključivo trgovina, te Plan rasporeda pokretnih naprava za uslužne djelatnosti za pokretne naprave čija je djelatnost pružanje usluga i ugostiteljstvo.

Ni u proteklom razdoblju nije se provodila zadovoljavajuća kontrola korištenja javnih površina u skladu sa zakonima i gradskim odlukama. Posljedica je nekontrolirano postavljanje objekata i različitih elemenata urbane opreme mimo planova i odobrenja. Unatoč tome što se kontrolira prihvatljivost lokacija i oblikovnih rješenja reklamnih elemenata, pokretnih naprava i kioska, često se koristi pročeljima zgrada i

javnim površinama za njihova neodobrena postavljanja, pri čemu se često devastiraju zelene površine i zaštićeni povijesni dio grada.

7. Zaštita kulturnih dobara i prirode

U proteklom je razdoblju Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i Zakona o zaštiti prirode, te razvojnom usmjerenju Grada, sustavno provodio zaštitu kulturnih dobara i prirode.

7.1. Zaštita kulturnih dobara

7.1.1. U ostvarivanju mjera za unapređenje stanja u prostoru sustavno se radilo na istraživanju i obradi arhivske građe, te su izrađene:

(1) **Konzervatorska dokumentacija za donošenje rješenja o preventivnoj zaštiti najznačajnijih objekata:**

- Strossmayerov trg 7, Preradovićeve 14, Rokova 9, Tuškanac 18, Gajeva 47 - 55, Deželićev prilaz 42 - 46, Klaićeva 9 - 11b, Voćarska 106, Veprićka-Selska-Mošćenička, Jordanovac 108, Novakova - gradske vile, Gundulićeva 32, Ribnjak 16,20, 38, Nazorova 29, Vončina 20, Kordunska 1, Savska 18 - Tehnički muzej, Vukovarska 35a, Vukovarska 62 a-d, Trg S. Radića 1 - Vijećnica, Laginjina 7-9, Boškovićeva 5, te Križanićeva 4-4a - Gimnazija,

te **konzervatorska dokumentacija za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra**, kao i za **revizije rješenja o registraciji** za sva ranije donesena rješenja za pojedinačna kulturna dobra i povijesne graditeljske cjeline:

- Povijesna urbana cjelina Grada Zagreba, Park Maksimir, Groblje Mirogoj, Memorijalno područje Dotrščina, Centar naselja Podsused, "Zelena potkova", "Zakladni blok", Kompleks Paromlin, Kompleks "Zagrepčanka" Heinzelova 66, Kompleks "Gredelj" Trnjanska, Aerodrom Borongaj, naselje I. hrvatske štedionice, naselje Željeznička kolonija, Cvjetno naselje, dio naselja Gornje Vrapče, naselje "Gogoljin brijeg", Sesvete, Sesvetski Kraljevec, krajolik Donji Brezinščak - Gornji Bukovac.

(2) **Konzervatorske podloge za dokumente prostornog uređenja:**

- Prostorni plan Grada Zagreba - Konzervatorska podloga, Nepokretna kulturna dobra i zaštićeni dijelovi prirode, 2000.,
- GUP Grada Zagreba - Konzervatorska podloga, Opći i posebni uvjeti zaštite i očuvanja nepokretnih kulturnih dobara, Zaštićeni i evidentirani dijelovi prirode s mjerama zaštite i uređenja, 2000.-2001.,
- GUP Sesvete - Konzervatorska podloga - nepokretna kulturna dobra, Evidentirani dijelovi prirode s uvjetima uređenja i korištenja, 2001.,
- Konzervatorska podloga za povijesnu graditeljsku cjelinu Markuševac za urbanistički plan uređenja,
- Konzervatorske podloge za detaljni plan uređenja Zagrebački paromlin i Blok "Badel",
- u izradi je konzervatorska podloga za Prostorni plan posebnih obilježja Parka prirode Medvednica u suradnji s Ministarstvom kulture, Upravom za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskim odjelom u Zagrebu.

7.1.2. Prema konzervatorskim propozicijama i uz konzervatorski nadzor **obnovljen je niz kulturnih dobara** ili su za njihovu obnovu **obavljeni pripremni radovi:**

- Javni gradski spomenici: Zdenac života i Sv. Juraj ubija zmaja (Trg m. Tita), Kralj Tomislav i A. Medulić Schiavonne (Tomislavov trg), "Strijeljani" i "Biskup J.J. Strossmayer" (Strossmayerov trg), "J. E. Kumičić" (Rooseveltove trg), "Njegovateljica ruža" i "Mali dječak - Dado" (Krešimirov trg), "Petrica Kerempuh" (Opatovina), "Marijina Fontana." (Kaptol), "Zlatarevo zlato" (Kamenita vrata), skulptura "Lav" i kameni stupić s topovskom kuglom i lancem admirala Nelsona (Kamenita 2), spomen-ploča s reljefom "Matija Gubec" (Trg Sv. Marka 15), drveno raspelo (Peršinci, Kustošija), M.J. Zagorka (Tkalčićeva), Fontana Ribar s zmijom (Jezuitski trg), Grobnica narodnih heroja (Mirogoj), Oltar domovine (Medvedgrad);
- Sakralni spomenici: katedrala uznesenja Marijina (obnova dijela sjevernog zvonika i glavnog pročelja), crkva sv. Marka (dovršetak obnove pokrova, dijela unutrašnjosti i početak restauratorskih radova na obnovi južnog portala), crkva sv. Marije od Pohoda na Dolcu (obnova zvonika s rekonstrukcijom lukovice i kasnobaroknih pozlaćenih ukrasa), konkatedralna crkva sv. Ćirila i Metoda (cjelovita obnova unutrašnjosti s rekonstrukcijom zidne dekoracije i inventara), crkva Krista Kralja na Mirogoju (obnova

- kupole), bazilika Srca Isusova (obnova krovništva i priprema za obnovu pročelja), crkva sv. Franje Ksaverskog na Ksaveru (obnova unutrašnjosti), kapela sv. Ivana Nepomuka na Ribnjaku (obnova pročelja i unutrašnjosti), kapela sv. Franje Asiškog u Franjevačkom samostanu na Kaptolu (restauracija zidnih slika, štukatura i oltara), Remete, crkva BDM (obnova glavnog pročelja i dijela crkvenog inventara), Čučerje, crkva Pohoda BD Marije (obnova pročelja), Markuševac, kapela B.D.M (obnova pročelja), Brezovica, crkva uznesenja BDM (obnova zvonika s lukovicama i pročelja), Vugrovec, kapela sv. Mihalja (obnova krova i slikanih korskih klupa);
- Pojedinačna registrirana i preventivno zaštićena kulturna dobra: Marulićev trg 21, Hrvatski državni arhiv (obnova Velike čitaonice i pripremni radovi za obnovu skulptura sova), Trg žrtava fašizma, Dom HDLU (rekonstrukcija izvornog izložbenog prostora s ostakljenom kupolom), Kaptol 4, (obnova pročelja s kasnorenesansnim portalom iz 1627), Kaptol 7 (obnova kurije Prepoziture s rekonstrukcijom gotičke jezgre, renesansne prigradnje, baroknog trijema i baroknog oslika pročelja), Trg. sv. Marka 9 (obnova kamenog portala iz 1786. s grbom obitelji Jelačić), Kamenita 15 (obnova gotičko- renesansnih stupova uličnog trijema), Habelićeva 2 (rekonstrukcija bidermajerskog pročelja), Ilica 5, Palača Prve hrvatske štedionice (obnova Oktogona s oslikanom kupolom i izrada projektne dokumentacije za obnovu prolaza), Opatovina (rekonstrukcija prizemnog dijela polukule/"Schale" kula/ s puškarnicama i okolnim bedemom), Trg sv. Marka 3 (obnova dvorišnih pročelja), Vlaška 75, nekadašnji Biskupski majur (obnova pročelja), Maksimir, Paviljon jeka (cjelovita obnova drvene konstrukcije), Maksimir, Vidikovac (obnova pročelja i unutrašnjosti), Katarinski trg 5 (restauratorski radovi na baroknom portalu);
 - Arheološka istraživanja: Gradska vrata Dverce, srušena 1812 - istraživanje temelja i prezentacija nalaza, Opatovina, srednjovjekovno groblje uz crkvu sv. Franje Asiškog, Kaptol 7 - srednjovjekovni sloj u dvorištu s gotičkim i renesansnim residualnim materijalom, Medvedgrad - istraživanja cisterne i rekonstrukcija krune, Vranyczanijeva poljana, priprema za istraživanje gotičke kapele i temelja pavlinskog majura i kapucinskog samostana;
 - Stara gradska komunalna oprema: restauratorski radovi na 7 starih dvojezičnih hrvatsko-njemačkih natpisa naziva ulica iz prve pol. 19. st. u Gornjem gradu, rekonstrukcija rasvjetnih stupova na Krešimirovom trgu i uz restoran u Maksimiru, izrada modela gradskog uličnog rasvjetnog stupa korištenog od 1931. u središtu Grada, obnova izvornih konzolnih svjetiljki u Miškecovom prolazu iz 1924.

7.1.3. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara provodila se i utvrđivanjem konzervatorskih propozicija i posebnih uvjeta u postupku izdavanja lokacijskih dozvola.

7.2. Zaštita prirode

U skladu sa suvremenim pristupom **zaštiti prirodne baštine** kojim se teži ka očuvanju ukupnoga prostora, a ne samo izdvojenih osobito vrijednih dijelova što se štite u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode u dokumentima prostornog uređenja (Prostorni plan Grada Zagreba te generalni urbanistički planovi Zagreba i Sesveta) sustavno je valoriziran prostor i izdvajani su oni njegovi dijelovi što su s aspekta prirodnih vrijednosti ocjenjivani kao posebno vrijedni. Daljnji je korak zaštite njihov upis u Upisnik zaštićenih dijelova prirode, o čemu skrbi Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, odnosno zaštita upravljanjem, održavanjem i drugim mjerama.

U proteklom razdoblju izvršena je cjelovita **obnova i uređenje** hortikulture, fontana, javne rasvjete i ostale urbane opreme prema povijesnoj matrici na Trgu N. Š. Zrinskoga i parka na Krešimirovom trgu, te u Maksimiru.

Izrađena je **konzervatorska dokumentacija** sa smjernicama za uređenje Perivoja na Rooseveltovom trgu, Parka naselja Prve hrvatske štedionice, Maksimirskog majura, Rokovog perivoja, Krležinog gvozda, drvoreda Tuškanac - Dubravkin put, groblja Mirogoj s Krematorijem, Trga Francuske Republike, Zagrebačkog velesajma, Strossmayerovog šetališta, te valorizacija niza pojedinačnih lokaliteta.

Zaštita prirode provodila se i **utvrđivanjem posebnih uvjeta u postupku izdavanja lokacijskih dozvola.**

8. Sanacija bespravne gradnje

Značajan dio gradskog prostora pokriva bespravna neregularna izgradnja sa svim njezinim karakteristikama - kaotičnost i substandardnost ulične mreže, neopremljenost pratećim sadržajima, velika gustoća izgradnje, izgradnja bez pravila.

Bespravna gradnja svih tipova ima još dvije karakteristike:

- gradnju u zonama predviđenim za drugu namjenu,
- gradnju u zonama gdje je gradnja dopuštena, ali se ne poštuju procedure prostornog uređenja (lokacijska i građevna dozvola) ili se ne poštuju parametri gradnje utvrđeni u prostornim planovima, te lokacijskim i građevnim dozvolama.

Bespravna gradnja u skupinama značajan je pojavni oblik. Većinom nastaje u rubnim područjima Grada, u zaštitnom zelenilu i tampon-zonama među pojedinim tradicionalnim naseljima. Poseban je problem gradnja na vodonosniku, bez odgovarajućeg sustava odvodnje koji bi štutio ovo područje od vitalne važnosti za vodoopskrbu čitavoga gradskog područja.

Problem je i zauzimanje atraktivnog teritorija uz gradske prometne poteze koji bi se mogli namijeniti drugim, za Grad važnim aktivnostima.

Praćenjem stanja u prostoru evidentirani su primjeri masovnije bespravne gradnje u rubnim područjima (Kozari bok, Kozari putevi, Žitnjak, Bogdani, Struga, u radnoj zoni Žitnjak i Burićevo naselje). Radi se u pravilu o substandardnim kućama i parcelama bez elementarnoga komunalnog standarda.

U novije vrijeme proces bespravne gradnje se nastavlja s tim da se vraća "tradicionalnom" načinu gradnje - pojedinačnim intervencijama na cijelom gradskom prostoru od podsljemenske zone do rubova Grada.

U protekle dvije godine nastavljene su aktivnosti sprečavanja nove bespravne gradnje, legalizacije što većeg broja bespravno izgrađenih građevina te rušenja onih građevina koje ometaju razvoj Grada, a to su:

- Sudjelovanje u postupku donošenja Zakona o sanaciji bespravne gradnje
- Temeljem Zaključka Gradskog poglavarstva Grada Zagreba od 7. rujna 2000., a u skladu sa zaključcima Vlade Republike Hrvatske o sanaciji bespravne gradnje, nastavljena je izrada programa mjera za sređivanje stanja u prostoru. Cilj programa je stvaranje pretpostavki za provedbu postupka legalizacije što većeg broja bespravno izgrađenih objekata, stvaranje pretpostavki za sprečavanje daljnje bespravne gradnje, te njezino preveniranje između ostalog i stvaranjem uvjeta za socijalnu gradnju.

- Prilikom izrade Prostornog plana Grada Zagreba (Službeni glasnik 8/01 i 16/02) te prijedloga generalnih urbanističkih planova grada Zagreba i Sesveta analizirani su prostori Grada Zagreba na kojima se građevine grade bespravno, protivno planiranoj namjeni. Donošenjem PPGZ-a stvorene su pretpostavke za legalizaciju građevina koje ne ometaju razvoj Grada, što će se nastaviti donošenjem GUP-a grada Zagreba i GUP-a Sesveta.

III. STANJE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

1. Realizacija unapređenja dokumentacije o prostoru

Program rada za proteklo plansko razdoblje realiziran je u kontinuitetu dugoročnih planova razvoja geodetsko-katastarskoga prostornog sustava i njegova uključivanja u komplementne GIS sustave Grada Zagreba i Republike Hrvatske.

Za potrebe izrade dokumenata prostornog uređenja i praćenja stanja prostora Grada Zagreba u proteklom planskom razdoblju izrađene su nove geodetsko-kartografske podloge, sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova kojim se propisuju podloge za izradu dokumenata prostornog uređenja: Topografska karta 1:25000 (TK25), Hrvatska osnovna karta 1:5000 (HOK 5), Digitalni ortofoto mjerila 1:5000 i 1:25000 (DOF 5 i 25) i skenirani katastarski planovi mjerila 1:5000. Topografska karta 1:25000 i Digitalni ortofoto 1:25000 izrađeni su za čitavo područje Grada, Hrvatska osnovna karta 1:5000 i Digitalni ortofoto 1:5000 za uže urbano područje (područje GUP-a), a skenirani katastarski planovi 1:5000 za izvangradsko područje.

S obzirom na takvu pojačanu aktivnost u prethodnom razdoblju, u godini 2002. izrada i nabava geodetsko-kartografskih podloga je bila smanjena a odnosila se na izradu Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Medvednica. Izrađivač plana je Gradski zavod a nositelj izrade Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja. Za uvid u aktualno stanje Medvednice izrađene su digitalne ortofoto karte u boji, mjerila 1:5.000 te prostorne rezolucije 0,5 m. Izrađivač karata bila je tvrtka Geofoto d.o.o. Zagreb. Također su za pojedine lokalitete nabavljeni digitalni ortofoto planovi u boji, mjerila 1:2.000,

prostorne rezolucije 0,2 m, koji su ranije izrađeni za potrebe projekta obnove katastarskih planova mjerila 1:2880 na području Grada Zagreba (izrađivač Geofoto d.o.o. Zagreb).

Formiranje baze podataka katastra nekretnina-zemljišta u digitalnom obliku prioritet je i realizira se utvrđenom dinamikom unutar projekta Digitalni model katastra Grada Zagreba (DMKGZ), a u konačnici obuhvatit će i evidencije knjižnog i grafičkog dijela katastarskog operata za cijelo područje Grada Zagreba. Također se 2002. godine prišlo izradi projekta Katastar zelenila čiji su nositelji izrade GZAOP i Gradski ured za prostorno uređenje, graditeljstvo, stambene i komunalne poslove i promet.

Završen je rad na primarnom unosu grafičkih podataka za 1381 katastarski plan mjerila 1:1000, što pokriva oko 55% od ukupnog broja katastarskih čestica na području Grada, te su podaci dani na korištenje i održavaju se isključivo automatskom obradom podataka.

U tijeku je primarni unos grafičkih podataka za katastarske planove mjerila 1:2000 i 1:2500.

Posebnim podprojektom obuhvaćen je primarni unos grafičkih podataka za katastarske planove mjerila 1:2880. U proteklom planskom razdoblju završen je primarni unos za tri katastarske općine.

U suradnji s GZAOP-om, a uz suglasnost Državne geodetske uprave pokrenut je projekt Katastar na web-u. U proteklom planskom razdoblju realizirana je I. faza projekta koja obuhvaća djelomičan uvid u baze knjižnog dijela katastarskog operata preko web stranica Grada Zagreba, čime je korisnicima pružen uvid u osnovne podatke o katastarskim česticama, a također je u suradnji s GZAOP-om izrađen podatkovni model i struktura buduće baze, kao podprojekti unutar DMKGZ.

2. Realizacija dokumenata prostornog uređenja

2.1. Važeći dokumenti prostornog uređenja

2.1.1. Na razini Republike Hrvatske:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesena u Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske 27. lipnja 1997.)
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Narodne novine 50/99).

2.1.2. Na razini Grada Zagreba

2.1.2.1. Prostorni plan Grada Zagreba (Službeni glasnik 8/01 i 16/02)

2.1.2.2. Generalni urbanistički planovi

- Generalni urbanistički plan grada Zagreba (Službeni glasnik 19/96 - pročišćeni tekst 11/98, 4/00 i 15/00)
- Generalni urbanistički plan naselja gradskog karaktera Sesvete (Službeni glasnik 4/95 - pročišćeni tekst i 20/98)

2.1.2.3. Urbanistički planovi uređenja

- Urbanistički plan uređenja Središće - zapad (Službeni glasnik 11/98 i 5/01),
- Urbanistički plan uređenja Odra I. (Službeni glasnik 9/99),
- Urbanistički plan uređenja uz Jadransku aveniju (Službeni glasnik 3/99)
- Urbanistički plan uređenja područja nekadašnje tvornice cementa u Podsusedu (Službeni glasnik 13/99),
- Urbanistički plan uređenja Sesveta (Službeni glasnik 17/99),
- Urbanistički plan uređenja Petrine-Županići (Službeni glasnik 17/99),
- Urbanistički plan uređenja Podbrežja (Službeni glasnik 17/99),
- Urbanistički plan zone mješovite namjene zapadno od Zagrebačkog velesajma (Službeni glasnik 17/99),
- Urbanistički plan uređenja Remetinec-Lanište-Blato (Službeni glasnik 16/01).

2.1.2.4. Detaljni planovi uređenja

- Detaljni plan uređenja Vjersko-kulturnog centra Sesvetska Sopnica (Službeni glasnik 20/98)
- Detaljni plan uređenja Zone javne namjene u Buzinu (Službeni glasnik 17/01 i 19/01),

2.2. Važeći prostorni planovi doneseni u protekle dvije godine

- Prostorni plan Grada Zagreba

U travnju 2001. (SGGZ 8/01) Gradska skupština je usvojila PROSTORNI PLAN GRADA ZAGREBA (PPGZ), prvi u novoj generaciji prostornih planova izrađenih digitalnom tehnologijom, u skladu s Izmjenama Zakona o prostornom uređenju i novim Pravilnikom o standardu elaborata prostornih planova; PPGZ je temeljni u hijerarhiji prostornih planova što se donose za područje Grada Zagreba, s kojim ostali planovi moraju biti usklađeni i prikazuje sve ono što je državnoga, metropolitanskoga, županijskoga i gradskog značaja.

- Prostorni plan Grada Zagreba - Izmjene i dopune

U rujnu 2002. (SGGZ 16/02) Gradska skupština je usvojila Izmjene i dopune Prostornog plana Grada Zagreba koje se odnose na tekstualni dio Odluke i ne zadiru u koncepcijske postavke niti u prostorna rješenja važećeg PPGZ-a, već se odnose na detaljnija pojašnjenja iščitavanja Prostornog plana za područja za koja se donose generalni urbanistički planovi Zagreba i Sesveta.

- Urbanistički plan uređenja Središće - zapad - izmjena i dopuna

(Službeni glasnik 5/01),

- Urbanistički plan uređenja Remetinec-Lanište-Blato (Službeni glasnik 16/01),

- Detaljni plan uređenja Zone javne namjene u Buzinu - izmjene i dopune (Službeni glasnik 19/01),

2.3. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja

2.3.1. Prostorni planovi područja posebnih obilježja

- Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Medvednica

Gradski zavod za planiranje razvoja Grada izrađivač je Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Medvednica (nositelj izrade je Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja). U tijeku je održavanje prethodne rasprave o ciljevima i mogućim rješenjima značajnim za razvitak, uređenje i oblikovanje prostora na području obuhvata tog plana.

Analizom prostora, inventarizacijom studija, elaborata, istraživanja i postojeće dokumentacije te slijedom saznanja i suvremenog pristupa zaštiti prirode, a posebno kategoriji parka prirode u tijeku je kartiranje do sada prikupljenih podataka i rezultata održanih prethodnih rasprava i oblikovanje Konceptije Plana i dokumentacije za upućivanje u javnu raspravu.

2.3.2. Generalni urbanistički planovi

- Generalni urbanistički plan grada Zagreba

Prijedlog Generalnoga urbanističkog plana grada Zagreba (GUP grada Zagreba) prošao je javnu raspravu od 12. lipnja do 30. rujna 2000.

Nakon završene javne rasprave pripremljeno je Izvješće o održanoj javnoj raspravi u kojem su obrađeni svi prijedlozi i primjedbe pristigle u tijeku javne rasprave.

Prijedlog GUP-a Zagreba i Izvješće o javnoj raspravi razmatralo je Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba na svojim sjednicama 27. veljače 2002. i 5. rujna 2002. godine.

Konačni prijedlog GUP-a grada Zagreba utvrdilo je Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba na 18. sjednici 5. rujna 2002. godine.

- Generalni urbanistički plan Sesveta

Prijedlog Generalnoga urbanističkog plana Sesveta (GUP Sesveta) prošao je javnu raspravu od 1. lipnja 2001. do 30. srpnja 2001. godine.

Nakon završene javne rasprave pripremljeno je Izvješće o održanoj javnoj raspravi u kojem su obrađeni svi prijedlozi i primjedbe pristigle u tijeku javne rasprave.

Prijedlog GUP-a Sesveta i Izvješće o javnoj raspravi razmatralo je Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba na svojim sjednicama 27. veljače 2002. i 5. rujna 2002. godine.

Konačni prijedlog GUP-a Sesveta utvrdilo je Gradsko poglavarstvo Grada Zagreba na 18. sjednici 5. rujna 2002. godine.

2.3.3. Urbanistički planovi uređenja

- Urbanistički plan uređenja RŠC Jarun,

- Urbanistički plan uređenja Peščenica - sjever,

- Urbanistički plan uređenja za područje Kajzerice,
- Urbanistički plan uređenja zone mješovite namjene istočno od Zapruđa,
- Urbanistički plan uređenja središta Trešnjevke,
- Urbanistički plan uređenja Črnomerec - istok,
- Urbanistički plan uređenja Črnomerec - zapad,
- Urbanistički plan uređenja gospodarske zone Sesvete,
- Urbanistički plan uređenja Savski gaj,
- Urbanistički plan uređenja Trokut,
- Urbanistički plan uređenja Burićevo naselje,
- Urbanistički plan uređenja Gornji Bukovec.
- Urbanistički plan uređenja Markuševec,
- Urbanistički plan uređenja Oporovec,
- Urbanistički plan uređenja Staro Brestje - Delec,
- Urbanistički plan uređenja dijela naselja Popovec,
- Urbanistički plan uređenja Odra II.

Kako je člankom 30. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02) utvrđeno da prostorni planovi užeg područja moraju biti usuglašeni s prostornim planom šireg područja, navedeni detaljniji planovi uređenja dovršit će se nakon donošenja generalnih urbanističkih planova grada Zagreba i Sesveta.

2.4. Izrađene posebne studije, analize, podloge i dokumentacija

2.4.1. Posebne studije

U izvještajnom razdoblju izrađene su sljedeće studije:

Tema: Park prirode Medvednica

- Program odmora, rekreacije i sporta u Parku prirode Medvednica,
- Revizija zaštićenih dijelova prirode u Parku prirode Medvednica,
- Studija aktivnih ili mogućih klizišta i odrona, područja pojačane erozije, te pretežito nestabilnih područja Parka prirode Medvednica.

Tema: Poticana stanogradnja (POS)

- Prijedlog lokacija za poticanu izgradnju,
- Detaljna urbanističko - tehnička analiza 11 odabranih lokacija

Tema: RŠC Jarun

- Sociološka studija korisnika RŠC Jarun.

2.4.2. Provedeni natječaji

- Urbanističko-arhitektonski natječaj za uređenje prostora Save na potezu od Podsuseda do Ivanje Reke

Svrha i cilj natječaja bilo je osiguranje maksimalnog sudjelovanja stručnjaka i znanstvenika iz Zagreba i Hrvatske u rješavanju kvalitetnog i primjerenog uređenja savskog prostora kao jednog od najznačajnijih za urbani razvoj Zagreba.

Dodijeljene su tri jednakovrijedne nagrade i pet jednakovrijednih otkupa.

2.4.3. Podloge

- Za potrebe uvida u aktualno stanje Medvednice izrađene su digitalne ortofoto karte u boji, mjerila 1:5000 prostorne rezolucije 0,5 m (Geofoto d.o.o.), za pojedine lokalitete digitalni ortofoto planovi u boji, mjerila 1:25000, prostorne rezolucije 0,2 m (Geofoto d.o.o.)

2.4.4. Dokumentacija

- Za potrebe izrade Prostornog plana Medvednica izrađen je VHS video-zapis i video-zapis na CD-u te digitalna foto-dokumentacija svih lokaliteta i objekata na Medvednici (Studio HRG u suradnji s Gradskim zavodom za planiranje razvoja Grada i zaštitu okoliša).

KLASA: 350-07/03-01/2
URBROJ: 251-11-04-03-7
Zagreb, 27. ožujka 2003.

Predsjednica
Gradske skupštine
Morana Paliković Gruden, dipl.polit., v.r.